

एन्डोस्कोपी
दूर्बिणीच्या मदतीने ऑपरेशन

एन्डोस्कोपी म्हणजे ?
दूर्बिणीच्या मदतीने ऑपरेशन करणे.

एन्डोस्कोपी काय आहे ?

Endo एन्डो-आत, Scopy स्कोपी-पाहणे. शरीराच्या विविध अवयवांच्या आत दूर्बिण ठेवून पाहण्याच्या क्रियेला एन्डोस्कोपी असे म्हणतात.

व्हिडियो एन्डोस्कोपी काय आहे ?

जेव्हा आपण दूर्बिणीला कॅमेरा लावून एन्डोस्कोपीची दृष्ये व्हिडियोसारखी पाहतो तेव्हा त्याला व्हिडियो एन्डोस्कोपी असे म्हणतात.

हिस्ट्रोस्कोपी काय आहे ?

Hystro हिस्ट्रो-गर्भाशय, Scopy स्कोपी-पाहणे

गर्भाशयाच्या आत दूर्बिण ठेवून गर्भाशयाच्या पिशवीची आतून तपासणी करण्याच्या क्रियेला हिस्ट्रोस्कोपी असे म्हणतात.

Laparo Scopy लेप्रोस्कोपी काय आहे ?

Laparo लेप्रो – पोट

Scopy स्कोपी – पाहणे किंवा तपासणे.

पोटाच्या आत दूर्बिण ठेवून जेव्हा पोटाच्या आतील वेगवेगळ्या अवयवांची तपासणी केली जाते तेव्हा त्याला लेप्रोस्कोपी असे म्हणतात.

डायग्नोस्टिक एन्डोस्कोपी काय आहे ?

जेव्हा दूर्बिणीने केलेल्या तपासणीच उपयोग निदान करण्यासाठी केला जातो तेव्हा त्याला डायग्नोस्टिक एन्डोस्कोपी असे म्हणतात.

ऑपरेटिव्ह एन्डोस्कोपी काय आहे ?

जेव्हा दूर्बिणीच्या सहाय्याने उपचारासाठी आवश्यक असलेले ऑपरेशन केले जाते तेव्हा त्याला ऑपरेटिव्ह एन्डोस्कोपी असे म्हणतात.

एन्डोस्कोपी आणि लेपोस्कोपी दोन्ही एकत्रित करणे आवश्यक आहे ?

साधारणत : गर्भाशयाच्या आतली तपासणी अर्थात हिस्ट्रोस्कोपी आणि गर्भाशयाच्या बाहेरील किंवा इतर प्रजनन अवयवांची तपासणी अर्थात लेप्रोस्कोपी एकत्रितपणे ऑपरेशनसारखे केले जाते.

केवळ हिस्ट्रोस्कोपी किंवा लेप्रोस्कोपी केल्यास फार कमी निदान होऊ शकते, पूर्णपणे निदान होऊ शकत नाही.

काही आजारांसाठी एन्डोस्कोपीने ऑपरेशन करतेवेळी ऑपरेशनच्या आवश्यकतेनुसार केवळ हिस्ट्रोस्कोपी किंवा केवळ लेप्रोस्कोपी देखील केली जाऊ शकते, जसे टेस्ट ट्यूब बेबीचे उपचार करण्याआधी सर्वप्रथम गर्भाशय आतून कसे आहे हे पाहण्यासाठी केवळ हिस्ट्रोस्कोपी करावी लागते, त्यानंतर लेप्रोस्कोपी करण्याची आवश्यकता पडत नाही. याचप्रमाणे जेव्हा मूल न होण्यासाठीचे ऑपरेशन करावयाचे असेल तर केवळ लेप्रोस्कोपी करावी लागते. यात हिस्ट्रोस्कोपी करण्याची आवश्यकता नसते.

याव्यतिरिक्त जर बंध्यत्वाची समस्या असेल तर त्यासाठी एन्डोस्कोपी आणि हिस्ट्रोस्कोपी दोन्ही करवून घेणे आवश्यक आहे.

याप्रमाणे आवश्यकतेनुसार कोणतीही एक ऑपरेशनदेखील केले जाऊ शकते परंतु सामान्यतः दोन्ही ऑपरेशन एकत्रित केले गेले तर उत्तम निदान होऊ शकते.

लेप्रोस्कोपी आणि हिस्ट्रोस्कोपी कशी केली जाते ?

- ऑपरेशनच्या दिवशी रिकाम्यापोटी इस्पितळात भरती व्हावे लागते.
- ऑपरेशनसाठी दिलेल्या वेळेच्या दोन तास आधी हजर रहावे लागते.
- ऑपरेशनसाठी जर कोणतीही रक्त तपासणी झाली नसेल तर ती तपासणी करून घ्यावी लागते
- जर पोट साफ झाले नसेल किंवा बद्धकोषासारखे वाटत असेल तर एनिमा दिला जातो.
- ऑपरेशन आणि बेशुद्ध करण्याआधी परवानगी घेतली जाते.
- ऑपरेशन थिएटरमध्ये नेल्यानंतर ऑपरेशन करावयाच्या अवयवांना एन्टीसेप्टिक औषधांनी धूऊ न जीवाणूमुक्त केले जाते आणि जीवाणूमुक्त पड्यांनी ती झाकले जाते.
- शरीरेच्या आत इंजेक्शन लावून पूर्णपणे बेशुद्ध केले जाते. यानंतर त्या व्यक्तीला अजीबात शुद्ध राहत नाही, रूग्णाला कोणताही त्रास किंवा दुःख जाणवत नाही.

हिस्ट्रोस्कोपी ऑपरेशन:

बेशुद्ध केल्यानंतर 1.9 ते 4 मिलीमीटर व्यासाचा टेलीस्कोप – दूर्बिणीला गर्भाशयाच्या मुखातून नियंत्रितपणे गर्भाशयाच्या आत सरकवण्यात येते.

गर्भाशयाच्या आतील पटल, फेलोपियननलिकेच्या उघडण्याचे दार आणि गर्भाशयाच्या मुखाचे (सर्विक्स) नीट परिक्षण केले जाते. प्रत्येक गोष्ट लिहून ठेवण्यात येते आणि आवश्यक असलेल्या दृष्यांचे चित्रिकरणदेखील करून ठेवले जाते.

जर गर्भाशयाच्या आत काही अडचणी किंवा अडथळे नजर आले तर त्याच वेळी ऑपरेशनने त्यावर उपचारदेखील केले जाऊ शकतात. ऑपरेशन पूर्ण झाल्यावर रूग्णाला शुध्दीवर आणले जाते आणि त्याच्या कक्षात परत पाठविण्यात येते.

सामान्यत : जर केवळ हिस्ट्रोस्कोपी झाली असेल तर रूग्णाला 2 तासांच्या नंतर आइस्क्रीम किंवा ज्यूससारखे कोणतेही द्रवरूप पदार्थ दिले जाऊ शकतात. काही वेळातच रूग्णाला सुट्टी दिली जाते.

लेप्रोस्कोपी ऑपरेशनसाठी :

पोटातील प्रत्येक अवयव एकदुसऱ्याशी जोडलेला असतो त्यामुळे त्यांना प्रजनन अवयवांपासून वेगळे करण्याकरीता, त्यांना स्पष्ट पाहण्यासाठी, त्यावर आवश्यक शस्त्रक्रीया करण्यासरीता पोटात जागा बनवावी लागते, त्यासाठी पटात कार्बन डायऑक्साईड (CO₂) नामक वायू भरून पोट फुगवले जाते आणि शस्त्रक्रीया पूर्ण होईस्तोवर अत्याधुनिक उपकरणांद्वारे दाब नियंत्रित ठेवला जातो. एक पातळशी सुई नाभीतून पोटात सारून CO₂ वायू पोटापोटात भरला जातो.

यानंतर नाभीतून 5 मिलीमीटर व्यासाचा – एका पेन्सिलीइतका मोठा टेलिस्कोप (दूर्बिण) पोटात सारला जातो.

गर्भाशय, फेलोपियन ट्युब, स्त्रीबीजकोष आणि जवळपासच्या अवयवांना हलवून नीट तपासणी करण्या करीता ओटीपोटाला छेद देऊ न एक 3 ते 5 मिलीमीटर इतके लहानसे यंत्र पोटात ठेवण्यात येते. प्रत्येक अवयवाचा बारकाव्याने अभ्यास केला जातो आणि त्याची नोंद ठेवण्यात येते.

जर काही जास्तीची शस्त्रक्रीया करण्याची आवश्यकता भासल्यास त्याच वेळी ते पूर्ण करण्यात येते. शस्त्रक्रीयेच्या आवश्यकतेनुसार पोट किंवा ओटीपोटाच्या भागातून आवश्यक उपकरण आत टाकून त्याचा उपयोग केला जाऊ शकतो

शस्त्रक्रीया पूर्ण झाल्यावर सर्व अवयवांना जीवाणूरहित शुध्द द्रव्याने धुऊ न स्वच्छ केले जाते. जेव्हा सर्व काही ठीक असल्याचे जाणवते तेव्हा दूर्बिणीव्यतीरिक्त सर्व साधने बाहेर काढली जातात. ष्ट्हर वायुदेखील पोटातून बाहेर काढला जातो. त्यानंतर दूर्बिणदेखील बाहेर काढलीजाते.

5 मि.मी. किंवा त्यापेक्षा मोठा घाव असेल तर त्याला टाका दिला जातो. ज्यासाठी – टाकादिसून येणार नाही असा धागा वापरण्यात येतो. त्यावर जलप्रतिबंधक पट्टी लावली जाते.

रूग्ण शुध्दीवर आल्यानंतर त्याला त्याच्या कक्षात पाठवून दिले जाते.

सामान्यत : 2 ते 4 तासांनंतर आईस्क्रीम किंवा कोणतेही प्रवाही द्रव्य दिले जाऊ शकते. शस्त्रक्रियेच्या 3 ते 6 तासांनंतर त्याला सुट्टी दिली जाते.

जर मोठी शस्त्रक्रिया झाली असेल किंवा काही वेगळ्या प्रकारची शस्त्रक्रिया झाली असेल तर खाण्यापीण्याच्या आणि सुट्टी देण्याच्या वेळेत बदल होऊ शकतात.

एन्डोस्कोपी – लेप्रोस्कोपी/हिस्ट्रोस्कोपी केव्हा करावी ?

एन्डोस्कोपी शस्त्रक्रियेसाठी उपयुक्त साधन आणि उपकरणांमध्ये झालेल्या क्रांतीकारी संशोधनामुळे आता अतीशय उत्तम परिणामांबरोबरच खूपच लवकर एन्डोस्कोपीची शस्त्रक्रिया होऊ शकते. असे अनेक आजार आहेत ज्यांचे उपचार आणि निदान केवळ एन्डोस्कोपीनेच होऊ शकतात.

आता तर स्त्रीरोगांच्या उपचारांसाठी आवश्यक असलेल्या जवळपास सर्व शस्त्रक्रिया एन्डोस्कोपीनेच केल्या जातात. पोट उघडण्याची आवश्यकता पडत नाही.

निदानासाठी एन्डोस्कोपी केव्हा होते ?

निदानासाठी हिस्ट्रोस्कोपी

गर्भाशयामध्ये काही आजार आहेत अथवा नाहित याचे निदान करण्यासाठी पुढील परीस्थितीत हिस्ट्रोस्कोपी निदानासाठी उपयोगात आणली जाते.

- वंध्यत्व निवारणाची चिकित्सा करण्याकरिता.
- टेस्ट ट्युब बेबी चिकित्सा कर
- वारंवार गर्भपात होत असेल तर.
- गर्भाशयात काही अडसर असेल किंवा तशी शक्यता असेल तर, जसे...
 - गर्भाशयाच्या आत पडदा असेल.
 - गर्भाशयाच्या आत जाळी असतील.
 - गर्भाशयाच्या आकारातकाही दोष असेल.
 - गर्भपात झाल्यानंतर बाळाचे हाड किंवा अशा काही अवशेष राहिला असल्याची शंका असेल.
 - कॉपरटी मिळत नसेल.
 - मासिक पाळी जास्त येत असेल.
 - टी.बी. झाल्याची शंका असेल.
 - कॅन्सर झाल्याची शंका असेल.

निदानासाठी लेप्रोस्कोपी :-

- वंध्यत्व निवारणाच्या चिकित्सेचा भाग म्हणून गर्भाशयातील फेलोपियन ट्युब, स्त्रीबीजवाहक नलिका आणि त्याच्या भोवतीच्या अवयवांच्या परीस्थितीचे निदान करण्याकरिता.
- फेलोपियन नलिका उघडी आहे की नाही याची योग्य माहिती मिळविण्याकरिता.
- लेप्रोस्कोपीनेच निदान होऊ शकेल अशा रोगांचे निदान करण्याकरिता.

- एन्डोमेट्रियोसिस:-
- ऐडहेशन' जाळी बनल्यामुळे इतर तपासण्यांचे योग्य निदान होत नसेल तेव्हा, जसे:-
- ओटीपोटात दीर्घकाळदुखणे.
- गर्भाशयाजवळ गाठ तयार होणे.
- कॉपरटी ची फॉरेनबॉडी शोधण्याकरिता.

उपचारासाठी हिस्ट्रोस्को

निदानाच्या दरम्यान आत जर काहीरोग असतील तर त्याचे उपचार त्याच वेळी केले जाऊ शकतात, जसे गर्भाशयाची कोणत्याही प्रकारची कमतरता किंवा त्रास दूर करण्याकरिता.

- जर गर्भाशयात पडदा असेल तर त्याला दूर करणे.
- गर्भाशयाच्या आतील जाळ्यांना साफ करणे इ.
- गर्भाशयामध्ये बाहेरील कोणतीही वस्तू राहिली असेल तर त्याला दूर करणे, जसे कॉपरटी किंवा आधी गर्भपात झाले असता
- जर फेलोपियन ट्यूब बंद असेल तर ब्रशसारख्या साधनाने ती उघडण्याचा प्रयत्न केला जातो.
- हिस्ट्रोस्कोपी करताना काही त्रास उद्भवण्याचे संकेत असतील, तर बायोप्सी तपासणीसाठी तुकडा घेतला जातो.
- मासिक पाळी जास्त प्रमाणात होत असल्यास आतील स्तराला जाळून सुकवण्या करिताइ. (झष्टक्रश्च)

उपचारासाठी लेप्रोस्कोपी

बंध्यत्व निवारणासाठी

- फेलोपियन ट्यूबला सुधारणे.
- जर नलिका बंद असेल तर त्याला उघडणे
- गर्भाशयाच्या जवळचा भाग बंद असेल तर कॅन्युलेशनच्या मदतीने, नलिकेच्या मधला भाग बंद असेल तर ऑपरेशनच्या मदतीने बंद भाग दूर करून चांगल्या नलिकेचे दोन भाग जोडून नलिका उघडली जाऊ शकते.

फीम्ब्रीयाच्या जवळ आतील भाग बंद असेल तर त्याला वेगळे करूननीट केले जाते.

- चिकटली असल्यास त्यास वेगळे करणे.
- जाळी दूर करणे.
- स्त्रीबीजकोषाला सुधारणे
- चिकटली असेल तर वेगळे करणे.
- पॉलिसिस्टिक असेल तर त्यास ड्रिलिंग करणे
- गाठ असेल तर ती काढणे.

स्त्री रोगांच्या शस्त्रक्रियेसाठी

पोट कापून करावयाच्या स्त्रीरोगांच्या जवळपास सर्व शस्त्रक्रिया आता केवळ छोट्या छोट्या चीरा पाडून एन्डोस्कोपीच्या मदतीने केल्या जात आहेत.

जसे:-

- गर्भाशयाची गाठ काढण्याची शस्त्रक्रिया फाब्रॉईडइ.
- गर्भाशय काढण्याची शस्त्रक्रिया हिस्ट्रेक्टमी.
- स्त्रीबीजकोषातील वेगवेगळ्या प्रकारच्या गाठींसाठी, एन्डोमेट्रियोमा- चोकलेटसीस्ट डर्मोईडची गाठ, किंवा इतर गाठी.
- एन्डोमेट्रियोसिसच्या तपासणीसाठी.
- नलिकेत अथवा इतर असामान्य ठिकाणी गर्भधारणा झाल्यास. एक्टोपिक प्रेग्नेन्सीच्या तपासणीसाठी.
- मूल न होण्यासाठीची शस्त्रक्रिया ट्युबेक्टोमी करण्याकरिता.
- मूल न होण्यासाठी केलेल्या शस्त्रक्रियेला उघडण्याकरिता (ट्युबोप्लास्टी) करण्यासाठी.
- गर्भाशय खाली सरकत असल्यास (प्रोलॉप्स).
- खोकल्यात खकता खोकता मूत्राचा विसर्ग होणे – स्ट्रेस इन्कॉटिन्स.

→ योनीमार्गाचा विकास न झाल्यास तो योनीमार्ग बनविण्याकरिता (वजाइनोप्लास्टी).

→ गर्भाशयाचे अविकसित भाग अडचणी निर्माण करत असतील तर त्या अडचणींना दूर करण्याकरिता.

जगभरात एन्डोस्कोपी शस्त्रक्रियांना पारंपरिक शस्त्रक्रियांपेक्षा श्रेष्ठ आणि उपयुक्त मानले जाते.

लक्षपूर्वक कार्यकरणे (सावधानी)

● प्रत्येक कार्यात मेग्नीफिकेशनचा उपयोग करून प्रत्येक अवयवाला सूक्ष्मदर्शक यंत्रामधून पाहून, प्रत्येक अवयवाचा आकार मोठा दिसतो ज्यामुळे शस्त्रक्रिया अधिक निपुणतेने केली जाते.

सुरक्षा :-

● जास्त लक्षपूर्वक काम केल्याने शस्त्रक्रियाव्यवस्थितपणे पार पडते. जितके जास्त लक्षपूर्वक काम केले जाते तितकेच चांगले काम होते.

● अधिक श्रेष्ठ आणि चांगल्या उपकरणांच्या शोधामुळे शस्त्रक्रिया जास्त चांगली होते.

● अति आधुनिक मॉनिटरिंग मुळे जास्त सुरक्षा मिळते. छोट्या चीरांमुळे किंवा जखमेशीवाय शस्त्रक्रिया केल्यामुळे अधिक चांगला परिणाम मिळतो.

● एन्डोस्कोपीमुळे बऱ्याच शस्त्रक्रिया अधिक चांगल्या प्रकारे करणे शक्य होते.

तत्परता :-

● वेगवेगळ्या शस्त्रक्रियांसाठी विशिष्ट प्रकारच्या आधुनिक उपकरणांच्या उपयोगामुळे शस्त्रक्रिया लवकर किंवा त्वरित पूर्ण होते.

● छोट्या चीरा आणि कमी टाक्यांमध्ये शस्त्रक्रिया लवकर पूर्ण होते.

● रूग्णाला देखील लवकर चालणे-फिरणे आणि खाणे-पिणे इत्यादी कामांची सुट्टी दिली जाऊ शकते.

याप्रकारे या तीन प्रमुख आणि लाभदायक कारणांमुळे जगभरात जास्तीत जास्त शस्त्रक्रिया एन्डोस्कोपीनेच केल्या जातात.

एन्डोस्कोपी केल्याने रूग्णाला काय फायदे होतात ?

वर स्पष्ट केलेल्या बाबींच्या आधारे लक्षपूर्वक अधिक सुरक्षित आणि अधिक जलद शस्त्रक्रिया झाल्यामुळे इतरही लाभ आहेत.

- केवळ लहानसे छिद्र करून शस्त्रक्रिया केल्याने कुठेही मोठे किंवा घाणेरडे डाग राहत नाहित आणि शरीराची सुंदरता जशीच्या तशी टिकून राहते.
- काही तासांतच रूग्णालयातून रजा मिळते ज्यामुळे कुटुंबियांना आणि आसजनांना रोज रूग्णालयाच्या फेऱ्या कराव्या लागत नाहित, आपल्या काम-धंद्यांतून सुट्टी घ्यावी लागत नाही.
- दुसऱ्या दिवसापासूनच सामान्य काम करू शकतात. जर मोठी शस्त्रक्रिया करण्यात आली असेल तरीही दुसऱ्यांच्या मदतीशीवाय लवकरात लवकर बरे होतात.
- घरातील रोजचे काम लवकरच सुरु करता येऊ शकते. कामावत्या महिलादेखील लवकरच कामावर जाऊ शकतात. अशा महिलांसाठी तर हे वरदानच आहे. नोकरी न करणाऱ्या महिलादेखील आपल्या कुटुंबात कोणत्याही अडचणींशीवाय लवकरच घराची कामे करू लागतात.
- रक्तस्राव कमी होत असल्याने अशक्तपणादेखील येत नाही.
- एन्डोस्कोपीने होणाऱ्या शस्त्रक्रियेमुळे शस्त्रक्रियेनंतर अवयव एक दुसऱ्याला चिकटण्याची संभावनादेखील कमी राहते. त्यामुळे शस्त्रक्रियेनंतर भविष्यातही दुखण्या-खुपण्याची शक्यता कमी होते.

शरीरात जर उपकरणे पोहोचवण्यात अडसर निर्माण होत असेल तर एन्डोस्कोपी शस्त्रक्रियेच्या साधनांच्या मदतीने चांगल्या रितीने पोहोचून व्यवस्थितपणे शस्त्रक्रिया केले जाऊ शकते.

शस्त्रक्रियेचे चित्रिकरण रूग्णाला दिले जाऊ शकते. ज्याचा उपयोग खाली लिहिलेल्या प्रकारांनी केले जाऊ शकते.

- केलेल्या शस्त्रक्रियेची पुर्नपहाणी करतायावी.
- पूर्वस्थिती आणि वर्तमान स्थितीची तुलना करतायावी.
- पूर्वी केल्या गेलेल्या शस्त्रक्रियेची गुणवत्ता तपासता यावी.

- डॉक्टरांच्या वैद्यकीयविज्ञान आणि ज्ञानाच्या वृद्धीसाठी.
- डॉक्टरांच्या उच्चशिक्षणासाठी.

एन्डोस्कोपी शस्त्रक्रियेचा खर्च जास्त आहे का ?

आधुनिक उपकरणे महाग असतात, डिस्पोजेबल वस्तू, प्रत्येक शस्त्रक्रियेसाठी वेगळी साधने, प्रशिक्षित कर्मचारी, उच्च दर्जाची व्यवस्था, इत्यादी गोष्टींमुळे चांगल्या एन्डोस्कोपी व्यवस्था विभागाचा खर्च साध्या शस्त्रक्रियेच्या तुलनेत थोडा महाग पडतो. परंतू, “बावीशी वंध्यत्व निवारण संस्थे” च्या “एन्डोस्कोपी एक्सीलेन्स इन्स्टीट्युट”मध्ये शस्त्रक्रियांची संख्या जास्त असल्यामुळे “बावीशी वंध्यत्व निवारण संस्था इन्स्टीट्युट”ची गोष्टच काही और आहे. येथे पूर्ण खर्च रूग्णावर न टाकता त्यातील काहीवाटा स्वतः उचलला जातो.

याप्रकारे “बावीशी वंध्यत्व निवारण संस्थे”मध्ये एन्डोस्कोपी शस्त्रक्रियेचा खर्च सामान्य शस्त्रक्रियेपेक्षा जास्त महाग पडत नाही. दोन्ही शस्त्रक्रियांच्या खर्चात थोडासाच फरक पडतो. त्यामुळे येथे शस्त्रक्रिया करणे जास्त चांगले ठरते कारण थोड्याच जास्त खर्चांमुळे काम जास्त चांगले होते आणि रूग्णाला लवकर बरे होता येते. त्यामुळे हा खर्च वाया जात नाही.

जर इतके फायदे होत असतील तर प्रत्येक डॉक्टर एन्डोस्कोपी करण्याचा सल्ला कादेत नाहित?

एन्डोस्कोपी शस्त्रक्रियेला जर विश्वस्तरीय गुणवत्तेनुसार करावयाचे असेल तर खूपच चांगली गोष्ट आहे. यात थोड्या काळासाठीच वापरात येऊ शकणारी महागडी उपकरणे वापरण्याची आवश्यकता असते. याव्यतिरिक्त आधुनिक आणि मोठ्या ऑपरेशन थिएटर आणि इतर व्यवस्थांचीदेखील आवश्यकता असते. एन्डोस्कोपीने शस्त्रक्रिया करण्यासाठी अधिक योग्यतेच्या आणि परिश्रमी डॉक्टरांची आवश्यकता असते. आधुनिक साधने, शस्त्रक्रियेच्या आधुनिक पद्धती इत्यादी नव्या संशोधनांबरोबर अपडेट रहावे लागते.

या सुनियोजित सुविधा, सोभाग्यानेच एखाद्या संस्थेकडे पहावयास

मिळतात, त्यामुळे अनेक डॉक्टर्स अजूनही एन्डोस्कोपीपेक्षा इतर प्रकारे शस्त्रक्रिया करण्याचा आग्रह धरला तर निर्णय त्याच्या मर्जीवर सोडण्यात येतो.

विश्वभरात होणारी एन्डोस्कोपी शस्त्रक्रिया आणि आपल्याकडे होणार्या एन्डोस्कोपी शस्त्रक्रियेत काय फरक आहे ?

आता संपूर्ण जग एका गावाप्रमाणे बनले आहे. जगातील उत्तमोत्तम विदेशी संस्थांमध्ये वापरात येणारी सर्व उपकरणे आणि साधने, आजच्या काळात भारतातही उपलब्ध आहेत. बाकी वैद्यकीय विज्ञानाला कोणतीही मर्यादा नाही. आपल्याकडे रूग्णांची तपासणी करण्याचा जास्त लाभ मिळत असल्यामुळे तांत्रिकी निपुणतेत प्रगल्भता दिसून येते.

या प्रकारे जगातील इतर देशांशी तुलनात्मक कार्य तर होतेच परंतु ते देखील कमी खर्चात उत्तम रितीने पूर्ण होते.

अशा प्रकारे प्रलंबित वेळेपेक्षा जास्त प्रामाणिकपणे आणि प्रेमाने तत्परता आणि विश्वसनीयतेने तसेच काळजीपूर्वक चांगल्या वातावरणात कामावर श्रद्धा ठेवून काम पूर्ण केले जाते.

तर मग शस्त्रक्रियेसाठी आपली पसंती काय असेल?

एन्डोस्कोपी की इतर काही?

बावीशी वंध्यत्व निवारण संस्था

जेथे दर्जेदार एन्डोस्कोपी शस्त्रक्रियेच्या सुविधा आणि सेवेची खात्री असते.

आपणा सर्वांना

बावीशी वंध्यत्व निवारण संस्थेकडून हार्दिक शुभेच्छा.